

MALMØY KALVEN

REDD OSLOFJORDEN, VELGERAKSJON 2007

Disse vil dumpe gift i Oslofjorden

<p>HØYRE</p> <p>Listetopp: Erling Lae</p>	<p>Fremskrittspartiet -for folk flest</p> <p>Listetopp: Sverre Kristiansen</p>
<p>SV</p> <p>Listetopp: Knut Even Lindsjörn</p>	<p>venstre</p> <p>Listetopp: Ola Elvestuen</p>

Stem dem ut!

■ STEM DEM INN:

Rune Gerhardsen, byrådsleder kandidat (Ap)

"Føre vår"-prinsippet betyr at vi må være mer enn sikre på at alt skal gå bra, og at vi alltid

skal velge den tryggeste løsningen. Vårt første skritt vil være en "time out", der vi kartlegger tilstanden, samtidig som vi planlegger for alternativ deponering på land.

Aud Kvalbein, ordførerkandidat (Krf)

KrF vil stanse gift-dumping i Oslo-fjorden. Vi vil sende slammet til trygg deponering på land

hos NOAH ved Langøya. Vi vil også ta i bruk sementmetoden som binder miljøgiftene i sement, som blant annet kan brukes til å bygge kaier, strandpromenader og fundament til bygg.

Erling Folkevord, bystyrekandidat (RV)

Etter valget foreslår RV på nytt at bystyret vedtar:
1. Giftdumping i fjorden stanses.

Slammet fraktes til trygt landdeponi.
2. Fra nå skal også mudringa (slamopphentinga) gjøres med den metoden som forurenser minst.

Oslo fortjener et nytt bystyre som sier JA til dette.

Innhold

6/7

NORSKE FORSKERE RASER MOT giftdumpingen i Oslofjorden. Les historien om hvorfor dumping av gift på 70 meters dyp i Oslofjorden er en særdeles dårlig idé.

8

ER DET SÅ FARLIG DA? Alt du trenger å vite om giftstoffene i bunnslammet som dumpes utenfor Malmøykalven.

9

WILLY INTER HAR FISKET fra Vippetangen i alle år, men fisken den holder han seg langt unna.

10

GIFTDUMPINGEN I OSLOFJORDEN engasjerer. Les om tre aktivister og deres sterke engasjement mot svineriet i fjorden.

11

FRODE A. INNJORD ER EKSPERT på forvaltningsrett. Han er ikke nådig i sin kritikk av utslippstillatelsen Oslo Havn KF har fått.

12/13

TRAGEDIEN KUNNE VÆRT unngått. Les om metoden som gjør giftig bunnslam om til sement. Nå står kampen om å redde 17 andre giftige fjorder fra giftige dypvannsdeponier.

14/15

HVA SIER DE POLITISKE PARTIENE? Vår partiguide viser vei i miljøvellinga.

Ansvarlig redaktør: Petter Stordalen, Utgiver: Stiftelsen Neptun

Neptun er en stiftelse som jobber for vern av natur og miljø, som drives av frivillige.

Adresse: Frognerstranda 4
0271 Oslo
Tel.: 48103513

info@neptunnetwork.org
www.neptunnetwork.org

Stem ut gift- dumperne!

26. OKTOBER 2005 vedtok Bystyret i Oslo en helhetlig plan for opprydding av havneområdet. Giftstoffer skulle fjernes, gamle synder rettes opp. Men lykken ble kortvarig for Oslofjorden og Oslos befolkning. Allerede 16. november samme år sa Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, med støtte fra RV og SV, ja til å dumpe giften - tilbake til fjorden. Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti kjempet i mot, og har etter hvert fått støtte fra RV.

SIDEN HAR Oslo Havn KF daglig pumpet PCB, kvikksølv, PAH og andre miljøgifter ut i fjorden. Og hver eneste giftdråpe spres med Høyres, Venstres, Fremskrittspartiets og SVs velsignelse. Her er de politiske skillelinjene like uklare som slammene rundt Malmøykalven.

DENNE HELT SPESIELLE saken har engasjert mange. Ikke bare vanlige folk, men også eksperter på miljøgifter og forurensning. Og som vanlig er ekspertene uenige. Alle er enige om at slammene som dumpes ved Malmøykalven inneholder PCB, kvikksølv, PAH og andre giftstoffer. Men de er uenige i hvor mye de tror at giftene vil kunne skade oss. Vi kan

“ Vi kan bruke dette valget til å erstatte politikerne som vil fortsette galskapen med folkevalgte som tar ansvar ”

Petter A. Stordalen

bade, men kan vi spise fisken? Vil barna og barnebarna våre noensinne kunne lyse krabber om sommeren? Kan vi fortsatt spise rekene som fiskes i Oslofjorden?

LIKEVEL HAR Oslo Havn KF fått tillatelse til å dumpe ufattelige én million kubikkmeter giftslam i fjorden. 225 000 kubikkmeter forurenset masse skal være deponert, og det er fremdeles bare begynnelsen.

ALTERNATIVE METODER finnes. Landdeponiet ved Langøya hadde kostet mer, men metoden er 100 prosent sikker. Sementmetoden som Hammerfest kommune har brukt med hell, gir verdifulle fundament for byggevirksomhet. I Oslo kan neppe flertallet i bystyret ha

lettet blikket fra sakspapirene de har fått presentert.

VI KAN BRUKE DETTE valget til å erstatte politikerne som vil fortsette galskapen med folkevalgte som tar ansvar. Ikke bare for bunnlinja den neste fireårsperioden, men for at Oslofolk kan bruke fjorden slik vi gjør i dag - i fremtida også. Denne saken er alt for viktig til at de folkevalgte kan gamble med at det skal gå bra.

JEG KAN IKKE OG VIL ikke sitte stille og se på at bystyret med støtte fra SV fortsetter å dumpe gift rett i fjorden. Kan du?

DIN STEMME TELLER – BRUK DEN!

EKSPERTENE:

*SØL: Mudder-
grabben hever
opp giftholdig
bunnslamm fra
indre Oslofjord.*

Foto: Virtur Jønger

Raser mot giftdumpingen

“ Det ble sagt at det ikke skulle være fisk i dypvannsbassenget, men til tider kan det være spesielt mye fisk nettopp her. ”

Stein Kaartvedt, professor i marinbiologi ved Universitetet i Oslo

“ Det har gått for langt når man ikke kan spise fiskelever, og vi burde virkelig legge oss i selen for å få ryddet opp. ”

Professor Petter Jenssen ved institutt for Plante- og miljøvitenskap ved Universitetet på Ås

“ Jeg og mange andre fagfolk er hoderystende til det som foregår i Oslofjorden nå. ”

Marinbiolog Jan Helge Fosså ved Havforskningsinstituttet

Norske forskere reagerer sterkt på de utdaterte deponeringsmetodene Oslo Havn KF benytter i Oslofjorden. De frykter tilbakeslag og alvorlige konsekvenser for fremtiden.

Stein Kaartvedt,
professor i
marinbiologi ved
Universitetet i Oslo

**Professor Petter
Jenssen ved
institutt for
Plante- og miljø-
vitenskap ved
Universitetet på Ås**

**Marinbiolog
Jan Helge
Fosså ved
Havforsknings-
instituttet**

VED Havforskningsinstituttet i Bergen rister man på hodet over opprydningsmetodene som blir benyttet i Oslofjorden.

- Jeg trodde man hadde kommet et stykke videre med miljøforvaltningen, enn at man graver opp giftige sedimenter et sted i en fjord for så å dumpe det et annet sted i den samme fjorden, sier marinbiolog Jan Helge Fosså ved Havforskningsinstituttet.

- Dette er en uforsvarlig måte å "løse" et miljøproblem på. Giftdumping i denne skala, med tilhørende tildekking, er ikke tilstrekkelig utprøvd. Derfor er dette et eksperiment, og det kan gå galt, advarer Fosså.

Forutsetningene som forsvant

Flytteoperasjonen Fosså sikter til er opprydningen som Oslo kommune og Oslo Havn KF har gitt navnet "Ren Oslofjord". Det er totalt gitt tillatelse til å dumpe 1 million kubikk meter masse i deponiet ved Malmøykalven. Bunnslammet graves opp fra byens havneområder og dumpes kun noen kilometer lenger ut i fjorden. Den korte avstanden var en av hovedgrunnene til at man valgte denne deponeringsløsningen. Lovnaden om at de forurensede massene ville ligge isolert og stabilt i det

“ Dette er en uforsvarlig måte å “løse” et miljøproblem på. ”

Marinbiolog Jan Helge Fosså

oksygenfattige deponiet, fritt for dyreliv, ble oppgitt som ytterligere argumenter. Men Fosså og hans kollegaer har ingen problemer med å vise at argumentasjonen ikke holder vann.

- Det er blitt hevdet at vannet i deponeringsområdet har så lite oksygen at det gir små muligheter for dyreliv. Dette er ikke riktig. Nytt bunnvann tilfører deponiet oksygen, som fører til at både bunndyr og fisk trekker mot området og kan bli eksponert for gift, forklarer Fosså.

Fisk i giftdeponiet

Stein Kaartvedt, professor i marinbiologi ved Universitetet i Oslo, har jobbet mange år med problemstillinger knyttet til Oslofjorden. Han mener flere viktige forhold ikke har blitt inkludert i de opprinnelige miljøundersøkelsene rundt prosjektet, og har nå tatt initiativet til et uavhengig forskningsprosjekt om fisken i dypvannsdeponiet.

- Det ble sagt at det ikke skulle være fisk i dypvannsbassenget, men til tider kan det være spesielt mye fisk nettopp her, sier Kaartvedt.

Han oppgir to svar på hypotesen sin. Det ene er at småfisk som brisling søker ly for fiender i områder der det er lite oksygen, som i dypvannsbassenget. Det andre momentet er at fisk har en tendens til å samle seg under ting som ligger i vann, deriblant lektere. Ved Malmøykalven ligger en lekter permanent oppankret, og Kaartvedt mener derfor denne tiltrekker seg mer fisk enn hva det normalt sett ville vært i området. De første undersøkelsene fra området tyder på at hypotesene stemmer. For å undersøke dette nærmere har Universitetet i Oslo nå fått plassert et ekkolodd på lekteren for å overvåke fiskelivet i deponiområdet.

Gift i næringskjeden

- Det har gått for langt når man ikke kan

TORBJØRN BERNTSEN, TIDLIGERE MILJØVERNMINISTER

Det er dumt å deponere giftig bunnslam i Oslofjorden. Det var jo derfor vi skaffet oss Langøya.

Som tidligere miljøvernminister stoler jeg på SFT, men dette prosjektet som skaper så mye

uro i befolkningen burde aldri vært påbegynt.

- Høyere risiko for giftskader

Dr. Per-Anders Bergqvist har målt nivåer av ulike giftstoffer utenfor deponiområdet ved Malmøykalven. Les hva miljøkemikeren har å si om deponiet.

- Hva kan du si om giftnivået utenfor deponiet ved Malmøykalven?

- Giftnivåene er 2 til 3 ganger forhøyet utenfor deponiområdet, sammenlignet med et kontrollpunkt lengre ut i Oslofjorden.

- Er det harmløse mengder gift vi her snakker om?

- Nei, jeg vil ikke si at det er harmløse mengder. Giftnivået i Oslofjorden var for høyt før deponeringen startet, derav kostholdsrestriksjonene fra Mattilsynet. Fiske og dyreliv, og mennesker som spiser fisk fra fjorden, vil nå ha høyere risiko for giftskader. At man registrerer ytterligere forhøyninger av nivået er ikke bra, selv om det ikke nødvendigvis er alarmerende nivåer.

- I og med at det ikke er snakk om alarmerende nivåer, mener du at det ville vært bortkastet å deponere disse sedimentene i et landdeponi for spesialavfall?

- I så fall er det bortkastet å ha kostholdsrestriksjoner i Oslofjorden også, og det tror jeg ikke er tilfellet.

- Vil en tildekning av deponiet hindre videre spredning av giftstoffer?

- En ordentlig tildekning vil forminske spredningen, men hvor mye og hvor raskt har jeg ingen forutsetning for å si. Jeg avslutter for øyeblikket en studie av dypvannsdeponier andre steder i verden, og det er gjennomgående at man ikke følger opp deponiet med kontroller og målinger etter at slammet er lagret. Derfor vet vi lite, eller ingen ting om hvor vellykkede disse prosjektene har vært.

- Ute av syne ute av sinn?

- Ja, du kan si det.

Per-Anders Bergqvist

spise fiskelever, og vi burde virkelig legge oss i selen for å få ryddet opp, mener professor Petter Jenssen ved institutt for Plante- og miljøvitenskap ved Universitetet på Ås.

Jenssen har jobbet med spesialavfall i mer enn ti år, og var med på å utarbeide veiledning for SFT for undersøkelse av deponier med miljøfarlig avfall på slutten av 80-tallet. Den gang var det vanlig at avfall som var gravd opp ble rensset eller destruert.

- Man kan ikke grave opp en masse avfall fra et sted, og bare blåse det ned noen kilometer lenger ut, sier Jenssen. Han mener det ikke er et spørsmål om hvorvidt dypvannsdeponiet og håndteringen av massene gir lekkasje av giftstoffer, men hvor mye og hvilken effekt det har.

Miljøbombe

Den svenske miljøkemikeren Dr. Per-Anders Bergqvist kan dokumentere at Jenssens mistanker er korrekte. Høsten 2006 foretok han en rekke

undersøkelser som viser at prosjektet "Ren Oslo-fjord" kan bli en miljøbombe. Bergqvist påviste lekkasje av miljøgifter som PCB og TBT fra deponiet. Giftstoffene ble målt i forhøyede konsentrasjoner flere steder utenfor deponiområdet.

Den manglende informasjonen om lekkasjene og konsekvensene av dette opprører både menigmann og forskere.

- I Norge har vi stor tiltro til myndighetene og regner med at Statens Forurensningstilsyn tar de rette avgjørelsene på vegne av miljøet. Det viser seg imidlertid at vi må være meget kritiske til miljømyndighetenes håndtering av miljø saker. Jeg og mange andre fagfolk er hoderystende til det som foregår i Oslofjorden nå, konstaterer Jan Helge Fosså.

■ TOVE NILSEN, FORFATTER

Jeg er langt fra noen ekspert, men jeg er svært kritisk til selve dumpingen fordi det er viktig

med rent vann og rene omgivelser.

Dette er noen av stoffene som dumpes på 70 meters dyp i Oslofjorden:

Er det så farlig da?

KVIKKSØLV

■ Kvikksølv tas opp i organismer og konsentreres i næringskjeden og er derfor mest skadelig for dyr på toppen av næringskjeden, som mennesker. De mest alvorlige konsekvensene av kvikksølv er skader på nervesystemet, nyreskader og kontaktallergi. Kvikksølvforbindelser kan gi kroniske giftvirkninger, selv i små konsentrasjoner.

PCB

■ Polyklorerte bifenyler (PCB) er en svært farlig miljøgift som blant annet kan skade nervesystemet, svekke immunsystemet, føre til kreft og skade reproduksjonsevnen. Giften binder seg først og fremst til fettvev. PCB har stor motstandskraft mot nedbrytning.

TBT

■ TBT er kunstig fremstilte tinnorganiske forbindelser som er meget giftige for mange marine organismer. Ble tidligere brukt mye i bunnstoff på båter. Giften er tungt nedbrytbar og oppkonsentreres hos organismer. Hos enkelte sjødyr kan TBT lede til sterilitet og kjønnsforstyrrelser.

PAH

■ PAH står for Polysykliske aromatiske hydrokarboner og dannes ved all ufullstendig forbrenning av organisk materiale. PAH kan være arvestoffskadelig og kreftfremkallende. Allerede ved svært lave konsentrasjoner hos bløtdyr kan man observere negative effekter. Stoffet kan påvirke reproduksjonen hos fisk.

KOSTHOLDSRÅD FRA MATTILSYNET

■ Det frarådes å spise ål fanget innenfor Drøbak, og lever fra fisk fanget i Oslofjorden innenfor Horten og Jeløya.

■ DAGFINN HØYBRÅTEN, PARTILEDER I KRF

Det er helt klart grunn til bekymring at så farlige giftstoffer graves opp for deretter å

dumpes bare noen kilometer lengre ute i fjorden. Giftdeponiet ved Malmøykalven kan

utvikle seg til en miljøskandale av dimensjoner.

- Tør ikke spise fisken

FISKELYKKE:

Willy Inter (69) er et trofast innslag på brygga i Oslo, men har sluttet å spise fisken han får.

I alle år har trofaste fiskere søkt lykken med stang og snøre ved Vippetangen. Fortsatt står de der tett i tett, men ikke alle våger å spise fisken de får.

WILLY INTER (69) LIKER liker å fiske ved Vippetangen, men det er ytterst sjelden han spiser fisken han får. Torsken vil han ikke røre, og makrellen spiser han kun fem-seks ganger i året.

- Det som skjer i Oslofjorden er en stor skam. De tar giften fra et sted og bare dumper det et annet, de skulle vært straffet, sier han opprørt. Inter har sittet med fiskestang i havneom-

rådet i alle år, og han merker at ting ikke er som det engang var. Til og med fisken virker å ha blitt mindre etter at Oslo Havn satte i gang dumpingprosjektet sitt. Skylda for det hele har han ingen problemer med å plassere.

- Det er vel de borte i Rådhuset som har bestemt dette. Nå er det valg til høsten, og da håper jeg at det blir en endring, fastslår han.

■ TORALV MAURSTAD, SKUESPILLER

Det må være galt å ta giftig slam fra et sted og dumpe det lenger ut i fjorden. Gift i vannet vil vi

ikke ha, og det finnes ingen garanti for hvor giften blir av.

Folk mot gifttdumping!

- Denne gangen er det viktig å foreta et gifttdumpingsvalg, sier Knut Chr. Hallan i Folkeaksjonen.

KNUT CHR. HALLAN, LEDER i Folke-aksjonen jobber nærmest dag og natt for å få en slutt på dumping.

- Slammet de dumper ned i fjorden består av 70 prosent vann, og det er fysisk umulig å få en slik suppe til å legge seg i ro på havbunnen, sier Hallan som håper på et nytt politisk flertall i Oslo.

- Jeg har stemt Høyre i 40 år, men skal nå stemme Ap eller KrF for første gang. Folk tror det er for sent å snu, men de har kun pumpet ned under halvparten og skal holde på i flere år til. Etter at det er brukt massevis av penger på å grave opp slammet, er det "høl i hue" å pumpe det ned litt lenger borte og tro at det blir liggende der, sier Hallan.

Arroganse og maktspill

De tre gruppene som har et felles mål om å stoppe gifttdumping, har til sammen i underkant av 50 000 støttespillere i ryggen. Petter Marthinsen i Innbyggerinitiativet mener at politikerne har opptrådt arrogant i saken, og er ikke mildere stemt i forhold til Oslo Havn KF og SFT.

- For det første er det de samme forskerne som har anbefalt metodene som brukes,

som overvåker dumping. Oslo Havn KF utleverer ikke ekkoloddmålinger og vi får ikke innsyn i alle dataene vi ber om.

E-posten fra SFT på en forespørsel fra oss illustrerer hvor mye prestisje og arroganse det ligger i denne saken, sier Marthinsen. «Herregud... Kanskje en lur policy å ikke svare dem på noen e-post før vi må???»

skrev Marit Kjeldby, direktør for miljøoppfølgingsavdelingen i SFT, i en e-post som ved en feiltagelse havnet i innboksen til to deponimotstandere på Nesodden.

Barnas fremtid

- Jeg kunne ikke sitte stille å se på at de brukte Oslofjorden som avfallsplass, sier Nina Hanssen i Mødre mot Gifttdumping. Det var da barna hennes spurte hva som egentlig foregikk at hun satte seg inn i saken, og forsto hvilken risikosport som pågår i Oslofjorden.

- Det blir vanskelig å forklare barna at det er dumt å slenge ispinner i vannet fordi det forspøler naturen, når politikerne dumper gift i det samme vannet som de ikke får kaste ispinnen i, sier Hanssen.

For mer info om saken:

www.stopp-gifttdumping.org

Knut Chr. Hallan, leder i folkeaksjonen.

Nina Hanssen, Mødre mot Gifttdumping.

Petter Marthinsen, Innbygger initiativet

■ CHRISTIAN RINGNES, EIENDOMSINVESTOR

Jeg synes det høres ut som en dårlig løsning. Deponiet på Langøya er bedre. Jeg er

skeptisk til å flytte giften litt lenger ut i fjorden. Nå sier Oslo Havn at det er godt nok, men

ifølge mine kontakter i Bellona kan man stille spørsmål ved om det er riktig.

Miljøkriminalitet uten straff

Mudderbåten i aksjon i Oslofjorden.

Konsesjonskravene som stilles Oslo Havn er vanskelig å etterprøve. Det gjør det nærmest umulig å holde noen rettslig ansvarlig for eventuelle lovbrudd.

- DET ER PROBLEMATISK at Statens forurensningstilsyn (SFT) gir en konsesjon på vilkår det er umulig å etterprøve, fordi man ikke har tilstrekkelige målemetoder, sier ekspert i forvaltningsrett Frode A. Innjord. Han reagerer på de mange smutthullene i konsesjonen, som gjør det mulig for SFT å overkjøre motstandere i en eventuell rettsak.

- Man må kunne dokumentere at det skjer spredning fra deponiet som klart overstiger miljøbudsjettet satt opp i utslippstillatelsen. Hvis man klarer det står likevel SFT fritt til å utvide tillatelsen, og så er man like langt, påpeker Innjord.

Romslig miljøbudsjett

Miljøbudsjettet omfatter all spredning som vil opptre før, under og etter mudringen i Oslo Havn og deponeringen ved Malmøykalven. Budsjettet tillater Oslo Havn å slippe ut 548 gram

PCB i løpet av de 16 månedene arbeidet opprinnelig var forventet å ta. Denne grenseverdien er imidlertid bare et estimat, og kan økes dersom SFT finner det hensiktsmessig.

Innjord får støtte fra flere fagfolk i at utslippskvoten er skremmende tøylig. Maringeolog Roger Konieczny, seniorrådgiver i konsultantselskapet Rambøll Norge, synes deponeringen ved Malmøykalven fortøner seg som et gigantisk pilotprosjekt, der man styrer etter vær og vind og finner løsninger og tilpasninger underveis ettersom miljøbudsjettet nærmer seg bristepunktet.

- Når det eventuelt lekker for mye fra deponiet er det bare å endre litt

Frode A. Innjord

på kravene. Grundig forarbeid er en forutsetning for å vite hvor lekkasjene oppstår, hva spredningens omfang vil bli og hvor giftstoffene ender opp. Da blir det enkelt å overvåke med riktig metode på riktig sted. Det finnes store dataprogrammer som kan simulere dette på forhånd, sier Konieczny.

Stram økonomi

Stein Kaartvedt, professor i marinobiologi ved Universitetet i Oslo, er enig med Konieczny. Han etterlyser mer midler til kartlegging før dumpingen ble iverksatt.

- Internasjonalt setter man av opptil rundt 15 prosent av den totale prosjektsummen til miljøundersøkelser, men i Norge synes kravene å være langt lavere. I dette tilfellet ville nok det tilsvarer rundt 30 millioner kroner, men det er kun blitt satt av fire-fem millioner kroner. Det er altfor lite, spesielt i en så kontroversiell sak, sier Kaartvedt.

■ SIGNY FARDAL, REDAKTØR

Det ideelle hadde vært om de fant andre måter å behandle avfallet på. Jeg tror ikke at man

kan se konsekvensene på lang sikt, og over tid tror jeg dette er egnet til bekymring.

Putt giften i sement

NYE MULIGHETER: Kulturhuset i Hammerfest er nå i ferd med å reise seg på det nye området hvor bunnslammet er del av fundamentet.

Mens Oslo kommune avgjorde at giftig bunnslam skulle lagres i fjorden, bestemte Hammerfest kommune seg for å lage sement av giften.

- **VI KAN IKKE** dumpe giften rett i matfatet vårt, derfor valgte vi den dyreste og sikreste metoden, sier Hammerfests ordfører Kristine Gjørstad Buck (Ap).

STABILISERING I SEMENT

■ Sedimentene graves opp og deponeres i et strandkantdeponi. Forurensset porevann presses ut, og massen tilsettes små mengder binde-middel, her sement. Etter kort tid vil sedimentene være stabilisert, og det oppnås en fasthet som gjør at deponiet kan brukes som kaiområde eller til nybygg.

Men det som skulle være den dyreste metoden, viste seg snart å bli en rimeligere løsning for kommunen.

- Vi fikk et nytt areal helt gratis som vi kunne bygge kulturhus og leiligheter på, et areal som i tillegg ikke trengte noe grunnarbeid. En vinn-vinn situasjon for kommunen, sier Buck.

Sementprosjektet i Hammerfest ble vedtatt samme år som flertallet av Oslos politikere bestemte at giftslammet skulle tilbake i fjorden. Bystyret godtok i 2005 anbefalingene fra Oslo Havn KF om å gå for dypvannsdeponi.

- Det var kun KrFs Aud Kvalbein som hadde satt seg skikkelig inn i saken den

gang, og det kan vi andre angre på i dag, sier RVs leder Erling Folkvord. Han stemte for løsningen med dypvannsdeponi, men har siden endret standpunkt.

I Hammerfest priser politikerne seg lykkelig over ikke å ha havnet i samme situasjon som Oslopolitikerne.

- Det er jo en kjent sak at politikere er redde for å velge de dyreste løsningene, men noe som er dyrere kan faktisk lønne seg i det lange løp, sier Buck.

- Vurderte dere dypvannsdeponi?

- Ja, vi vurderte dypvannsdeponi, men det er ingen garanti for at det er sikkert i lengden.

- Er det trygt å ha disse stoffene i sement?

- Ja, det er helt trygt. Det er lagt et lokk oppå grunnpilarene som man bygger på, og det lokket skal ikke røres. Ikke nå, og ikke om 100 år. Vi har fått et fundament for fremtiden, sier Buck.

■ LISE FJELDSTAD, SKUESPILLER

Jeg synes det høres ganske usikkert ut og det virker forholdsvis skremmende. Å ha

en sikker Oslofjord er enormt viktig for Oslos befolkning, og bare det å ha usikkerhet i

forhold til om det kommer gift ut i fra deponiet er ille nok.

SEMENT: Giftholdig bunnslamm blandes inn i sement i Hammerfest.

Kjemper for 17 andre fjorder

- For oss dreier ikke dette seg kun om Oslofjorden, sier Frank-Hugo Storelv i Stiftelsen Neptun.

34 NORSKE FJORDER har som Oslofjorden kostholdsrestriksjoner, og et stort oppryddingsarbeid står for tur.

- Havet er ingen søppelplass, og Norge har ikke råd til å akseptere at miljøgifter lagres på havets bunn, sier Storelv. Oslo Havn KF melder nå om at det er mindre slam enn beregnet. Utslippstillatelsen er på 1 million kubikkmeter, mens det muligens kanskje vil bli deponert 500 000 kubikkmeter i stedet.

- Dette dreier seg ikke om hvor mye masse som skal mudres og deponeres, men om metoden som blir brukt. At det kanskje blir litt mindre masse, gjør ikke metoden noe bedre, sier Storelv.

For Neptun er det viktig at dypvannsdeponiet i Oslofjorden ikke eksporteres til de andre forurensede fjordarmene.

- Oslofjorden er bare et forsøksprosjekt. 17 av de 34 mest forurensede fjordene i Norge risikerer nå slike giftbasseng. Noen ønsker at denne metoden skal danne presedens for det massive oppryddingsarbeidet som nå står for tur, sier Storelv.

For første gang siden 2001 har regjeringen krympet potten til giftfjerning. Regjeringen anslår at ryddeaksjonen kommer til å koste mellom 800 millioner og to milliarder kroner. SFT på sin side tror arbeidet vil koste mellom 20 og 25 milliarder kroner.

VISSTE DU AT:

■ **PÅ NITTI TALLET** undertegnet Norges tidligere miljøvernminister OSPAR konvensjonen, som var en del av Nord-sjøavtalen. Formålet var å begrense utslipp av miljøgifter i sjøen. "Føre- var prinsippet" er et bærende element i avtalen.

■ **I OSPAR**-konvensjonen står det at miljøgifter skal legges i landdeponi og at beste tilgjengelige teknologi skal benyttes ved håndtering av forurensede masser.

■ **I OSLOFJORDEN** brytes begge deler: Istedenfor å benytte sugemudring benytter man gravemaskin og frigjør på den måten miljøgifter som kvikksølv, TBT, PAH, PCB og brommerede flammehemmere.

■ **DET FRA FØR** bløte slammet tilsettes 65- 80 prosent vann, pluss salt, før det pumpes ned i Bekkelagsbassenget. Når det lunkne overflatevannet treffer det kalde bunnvannet, stiger det 30-40 meter opp og driver av gårde med strømmen.

■ **OSLO HAVN** har foretatt ekkolodd-målinger, og beregninger Folkeaksjonen, Bellona og Innbyggerinitiativet har gjort tyder på at så mye som halvparten av slammet kan være forsvunnet ut av deponiet.

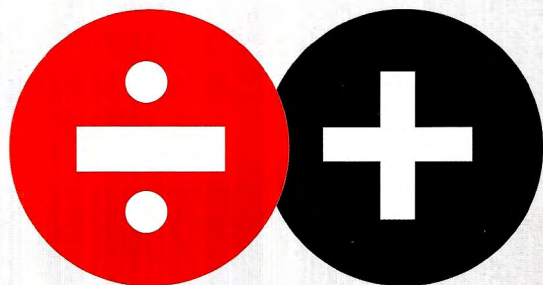
■ **SFT MOTARBEIDER** kravet fra en samlet miljøbevegelse om å få utlevert bakgrunnsdataene for de ekkoloddmålinger som er foretatt, slik at man kan få klarhet i hvor mye slam som er på avveier.

■ **OPPRINNELIG** skulle mudringsarbeidene i Indre Oslofjord, og den tilhørende deponeringen, ta 16 måneder. I stedet forventes mudringsarbeidene i fjorden nå å være avsluttet medio 2008, noe som gir en total arbeidstid på rundt 25-26 måneder. Dette er 9-10 måneder lengre enn den 16 måneder lange anleggsperioden som var lagt til grunn i miljøbudsjettet i søknaden.

■ EINAR GELIUS, PREST

Jeg er kritisk til at det dumpes giftig slam i fjorden. Jeg er redd for forurensningen og skadene

på miljøet. Det hele virker usikkert og derfor blir jeg redd.

For sent sier du?

Feil: Arbeidet er kommet så langt nå at det er ingen hensikt å stoppe arbeidet. Det er ikke så mye igjen.

Rett: Til nå er det dumpet 225 000 kubikkmeter slam. Det er gitt tillatelse til å dumpe inntil én million kubikkmeter i deponiet. Nå melder Oslo Havn KF om at det sannsynligvis vil dumpes i overkant av 500 000 kubikkmeter slam, som vil si at over halvparten av arbeidet gjenstår.

Feil: Det finnes ikke alternativer til deponiet ved Malmøykalven.

Rett: Alternativer fins. Slammet kan deponeres trygt på land hos NOAH ved Holmestrand. Man kan også bruke sementmetoden som binder miljøgiftene i sement. Dette kan så brukes til å bygge kaier, fundamenter, strandpromenader osv.

Feil: Oslo Havn KF har full åpenhet om alt arbeidet med dumping. Alle rapporter ligger på deres hjemmeside.

Rett: Oslo Havn KF legger ut bearbeidet info. De er ikke åpne om bakgrunns materialet, slik at man kan etterprøve informasjonen. I ett år har man prøvd å få ut data som kan fortelle hvor mye slam som er blitt liggende i deponiet, uten å lykkes.

Feil: Slammet legges i en dyp grop på sjøbunnen som det ikke kan lekke fra.

Rett: Deponiet er en fordypning i sjøbunnen, ingen dyp grop. Når slammet når bare tre meter opp fra det dypeste, må man til med voller til erstatning for naturlige vegger.

Feil: Det er gode erfaringer med dypvannsdeponi fra andre steder.

Rett: Oslo Havn KF har ikke kunnet peke på sammenliknbare deponier som har vært vellykkede. De nevner Falconbridge ved Kristiansand, men forholdene her er helt annerledes enn deponiet i Oslofjorden, og mange mener prosjektet har vært mislykket.

Feil: Det er ingen strøm nede i deponiet. Derfor er dette helt trygt.

Rett: Oslo Havn KFs egne tall forteller at det er strøm på 2-3 cm per sekund i bunnen av deponiet. Det betyr ca 1,7 km strøm i løpet av et døgn.

Feil: Det er ikke noe liv nede i deponiet.

Rett: Videoundersøkelser fra både Bellona og Oslo Havn KF viser at det beiter stor fisk i deponiet på 69 meters dyp. Målingene som kom i sommer, viser at giftinnholdet i fisken i indre Oslofjord har økt.

Din s

Helt siden slutten av Dette sier de ulike politiske

STEM INN

JAN BÖHLER,
LEDER FOR OSLO AP

■ - Vi stemte mot undervannsdeponi ved Malmøykalven, fordi vi mente at risikoen for lekkasjer og alvorlig forurensning av vannet i Oslofjorden var for stor. SFT er en viktig fagmyndighet, men det er reist en del berettiget tvil om grunnlaget for deres forsikringer. Det finnes gode og sikre alternativer, og dersom Ap får byrådsmyndighet etter kommunevalget 10. september, vil vi straks ta initiativ til å stanse arbeidet med deponiet og finne bedre løsninger.

STEM UT

BÅRD FOLKE FREDRIKSEN,
LEDER HØYRES
BYSTYREGRUPPE

■ - Vi stemte for at de forurensete massene deponeres på 70 meters dyp i tråd med Statens Forurensningstilsyn (SFT), Norsk Institutt for vannforskning og Norges Geotekniske Institutt sine faglige råd. Valget av metode skjedde på bakgrunn av disse rådene om hva som er den beste fremgangsmåten. Vi har tillit til at de fagmiljøene som følger opprydningen har samme mål som bystyret; en renere Oslofjord. Høyre gambler ikke med fjordens miljø. Tilsynsmyndighetene foretar løpende kontroll. Oppdages det uønskete verdier av forurensning har de myndighet til å gripe inn. Målingene har så langt ikke vist noe slikt.

■ MARTINE AURDAL, REDAKTØR I NY TID.

Denne saken er veldig vanskelig. Flere instanser, som det ville være naturlig å tro på,

uttaler seg ulikt i denne saken og jeg begynner å tvile på om det er trygt nok.

Det er vanskelig å vite hvem man skal tro på.

temme teller

60-tallet har giftstoffene i Oslofjorden skapt hodebry for lokalpolitikerne. partiene om hva de synes om dumpingen ved Malmøykalven.

STEM INN

**AUD KVALBEIN,
LEDER KRF OSLO**

■ - Giftig forurensning må ut av vannet. Da vi jobbet med saken i forbindelse med

behandlingen i bystyret, fant vi ut at man ikke har gjort tilsvarende før i Norge. Siden har Innbyggerinitiativet på Nesodden påpekt at det ikke er eksempler på vellykkede prosjekter av tilvarende type på verdensbasis. Ut fra "føre-var"-prinsippet må ikke slike forsøk gjøres innerst inne i en terskelfjord som er rekreasjonsområde for mer enn en halv million mennesker. Giftig havneslam må opp av sjøen og ut av økosystemene. Det er ulogisk å dumpe slammet i sjøen igjen bare noen kilometer lenger ut, noe Havforskningsinstituttet har påpekt. Her er det dessverre et hull i loven.

STEM UT

**PETER N. MYHRE,
FORMANN OSLO FRP**

■ Vi stemte for miljølinjen i saken, nemlig å få ryddet opp i havneområdet. Økonomi

spiller en rolle i alle saker som behandles av det offentlige, men å deponere disse sedimentene i deponiet utenfor Malmøykalven er også en glimrende måte å gjøre dette på. I ettertid vil nok mange trekke en lettelsens sukk for at vi ikke fylte opp Langøyadeponiet med så harmløst avfall som det her er snakk om. Det finnes ingen troverdig kritikk av dypvannsdeponiets sikkerhet. Jeg er sikker på at mange kommer til å kopiere oss.

STEM INN

**ERLING FOLKVORD,
LEDER RV**

■ De største svakhetene ved deponiet er at ingen vet hvor mye av slammet som blir

liggende i deponiet, og at en del av de finløselige giftene sprer seg i fjorden. Styreleder i Oslo Havn KF Bernt Stilluf Karlsen, prøvde i oktober 2005 å påvirke bystyret med usannheter. Han ringte meg i oktober 2005 og sa at Oslo havn ville tape 400 000 kroner hver dag hvis bystyrets behandling ble utsatt. Han måtte selv vite at det var usant. RV stemte opprinnelig for dypvannsdeponiet. Men vi holdt tett kontakt med Innbyggerinitiativet på Nesodden. Da nye fakta etter noen måneder viste at de hadde rett, snudde vi.

STEM UT

**OLA ELVESTUEN,
LEDER OSLO VENSTRE**

■ Venstre tok sin beslutning ut i fra de faglige vurderingene som forelå i saken fra

forurensningsmyndighetene, miljøorganisasjoner og andre. Prosjektet vil når det er ferdig gjøre Oslofjorden betydelig renere enn i dag, og redusere spredningen av forurensete masser som idag virvles opp av båttrafikk i indre havn med 90 prosent. Det forelå ikke et alternativ om landdeponering da vedtaket ble gjort i bystyret. Dersom et slikt alternativ hadde ligget på bordet ville landdeponering fått en grundig vurdering. Venstre vil fortsette opprydningen av forurensete bunnsedimenter i Oslo havn, men det er en forutsetning at det ikke finner sted spredning av forurensete masser og at utslippstillatelsen følges. Per i dag foreligger det ingen nye opplysninger som gir grunn til å endre standpunkt.

STEM INN?

**LARS ROTTEM KRANGNES,
LEDER OSLO SP**

■ Dersom Senterpartiet blir valgt inn i bystyret, vil vi kreve en grundig gjennomgang og behandling av saken igjen. Vi kan ikke akseptere et økt utslippsnivå i Oslofjorden og at Oslos borgere er redde.

(For at Sp skal være sikret plass i bystyret trenger de 4500 stemmer. Ved forrige kommunevalg fikk de 2000 stemmer, da med delt liste med De Grønne. Ved stortingsvalget fikk Sp 3500 stemmer i Oslo.)

STEM UT?

**HANS-PETTER AAS,
LEDER OSLO SV**

■ - Vi var i tvil, men vi stemte for dypvannsdeponiet på Malmøykalven,

fordi dette ga oss muligheten til en miljøopprydding av mange års synder som skal gjøre indre Oslofjord 90 prosent renere. Natur og Ungdom, Naturvernforbundet og en rekke fagmyndigheter støtter opprydningen. SV følger utviklingen nøye. Og vi passer på at SFTs overvåking, satt i gang av Regjeringen, går som den skal og at forutsetningen for konsesjonen følges.

■ **LARS SAABYE CHRISTENSEN, FORFATTER**

Jeg er mildt sagt skeptisk. Dette høres ut som en ualminnelig dårlig løsning. Det er et

sjansespill og Oslofjorden er et bruksområde man ikke kan gamble med.

BJØRVIKA MARS 07

■ På bildet ser du spor av det giftige bunnslammet som blir virvlet opp under mudring og transport ut til Malmøykalven. På bildet er også lensen som skal holde slammet i ro røket. Malmøykalven ligger 2 kilometer syd for Bjørvika.

■ En åpen grabb brukes til å grave opp sedimenter fra havbunnen. Sedimentene transporteres med lekter til deponiet og pumpes ned i et sjøbasseng gjennom et rør fra lekteren.

■ HENRIK LANGE LAND, FORFATTER

Giftdumpingen er en av de tåpeligste politiske avgjørelsene jeg har hørt om på lenge.

Jeg kan ikke huske ett eneste tilfelle der såkalt "sikker" lagring av giftig avfall ikke har

begynt å lekke. Min tillit til SFT som garantist er i beste fall tynnslitt.